

STRIP 2019

PODNIKOVÝ ZPRAVODAJ
ŘÍZENÍ LETOVÉHO PROVOZU
ČESKÉ REPUBLIKY, S. P.

ROČNÍK XX

ČÍSLO 206

ČERVEN

Zapojení řídicích do PJ.10-2a

více na str. 6-7

Statistiky provozu

Data pro níže zveřejňované číselné hodnoty jsou přebírána z oficiálních statistických údajů vedených DPLR.

Pracovní výročí

V měsíci červnu oslaví své kulaté výročí pracovního poměru u ŘLP ČR, s. p., tyto zaměstnanci:

15^{let}

Gondál Dušan, Ing.,
supervizor na TS I,
ÚPRO/DPAS/LKMT-CNS

Kolátková Lucie, Mgr.,
operátor příjmu dat,
ÚPRO/Oddělení FDD

Jandoušová Olga, Ing.,
ekonom II,
ÚFS/Oddělení letových poplatků a řízení pohledávek

Dále k 31. 5. 2019 skončila pracovní poměr u podniku **Horelová Jana**, personalistka II, ÚFS/SLZ/PS.

Přejeme hodně zdraví a duševní pohody a děkujeme za její pracovní nasazení po dobu působení v ŘLP.

AKTUALITY

Informace o pravidelné výměně podnikových karet ŘLP.

Středisko BPS informuje o postupu při pravidelné výměně podnikových karet ŘLP, která bude zahájena 1. 6. 2019. Pro hromadnou výměnu podnikových karet ŘLP je stanoven následující postup.

Zaměstnanci ŘLP předají vyplněnou žádost na příslušný sekretariát útvaru/díve, žádosti je možné předávat průběžně. Ostatní skupiny osob budou o postupu informovány nejpozději do 1. 9. 2019.

Zaměstnanci SBPS/DOS budou průběžně po dobu výměny každé úterý a čtvrtek sbírat žádosti ze sekretariátů.

Předání nových karet ŘLP bude probíhat rovněž každé úterý a čtvrtek v čase od 8:00 do 10:00 hod. v kanceláři vedoucího RSS, č. m. 1.201a, 1.NP v objektu IATCC.

S převzetím nové karty ŘLP je povinností žadatele odevzdat stávající kartu ŘLP. Bez odevzdání stávající karty ŘLP nebude vydána nová karta.

Upozornění – výměna karet ŘLP se netýká držitelů IDC LKPR.

Žádost ke stažení a podrobné informace naleznete na podnikovém intranetu v sekci Novinky.

DUBEN 2018/2019

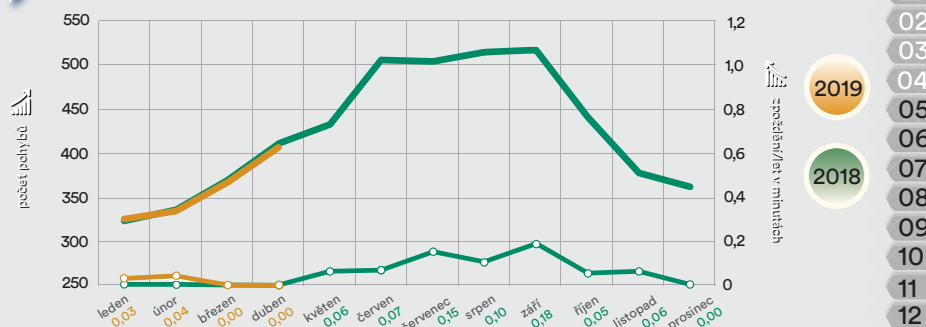
Počet pohybů na Letišti Václava Havla Praha

celkem	nárůst provozu v %	nejvyšší počet/den	nejvyšší počet/hod.
2018 12 349	18/19	2018 492 (20. 4.)	2018 38 (27. 4.)
2019 12 208	-1,1	2019 463 (12. 4.)	2019 42 (28. 4.)

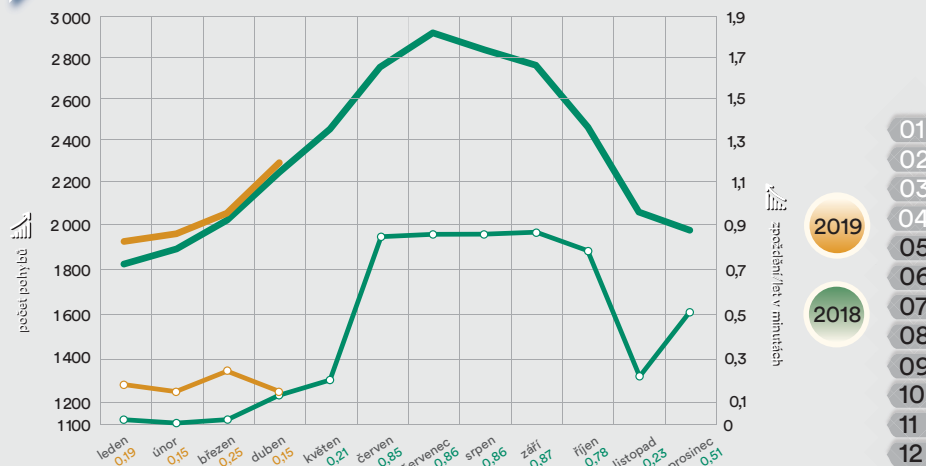
Počet pohybů (IFR) ve FIR Praha

celkem	nárůst provozu v %	nejvyšší počet/den	nejvyšší počet/hod.	průměrné zpoždění na let v min.
2018 67 514	18/19	2018 2 561 (27. 4.)	2018 184 (20. 4.)	2018 0,13
2019 68 660	1,70	2019 2 492 (12. 4.)	2019 180 (25. 4.)	2019 0,15

Srovnání počtu denních pohybů a průměrného zpoždění na let/LKPR

Srovnání počtu denních pohybů (IFR) a průměrného zpoždění na let/FIR Praha

Pohyby na regionálních letištích

	BRNO		OSTRAVA		KARLOVY VARY	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019
IFR	1 153	875	808	385	300	314
VFR	3 123	2 195	2 516	1 217	522	672
CELKEM	4 276	3 070	3 324	1 602	822	986
MLČ	1 256	965	1 609	613	250	313

Pozn.: Místní letovou činnost (MLČ) se rozumí vzlety a přistání letadel, která obvykle neopouští CTR/TMA daného letiště a provádějí opakovanou činnost na nebo nad RWY. Zpravidla se jedná o výcvikové lety po letištním okruhu, případně nácvik postupů IFR přiblížení.

Harmonogram výměny

Etapa	Držitelé karty ŘLP	Termín
1.	ÚGR, ÚFS, ÚVO, zaměstnanci ŘLP, jejichž certifikát pro elektronický podpis propadá v termínu od 1. 5. do 31. 7. 2019	1. 6. – 31. 7. 2019
2.	ÚPRO	1. 8. – 30. 9. 2019
3.	Zaměstnanci externích subjektů, důchodci, zaměstnanci ŘLP, jejichž certifikát pro elektronický podpis propadá v termínu od 1. 10. do 31. 12. 2019	1. 10. – 30. 11. 2019

„Prioritou našeho oddělení je tisk leteckých předpisů a dalších produktů, které zajišťuje středisko Letecké informační služby,“ říká Simona Jílková, vedoucí reprografického a distribučního oddělení LIS

Na webové adrese order.rlp.cz mají uživatelé možnost si objednat produkty LIS. Co tam konkrétně nalezneme?

Ano, jedním z distribučních kanálů pro příjem objednávek je jednoduše a přehledně členěný objednávkový systém, ve kterém nabízíme základní produkty leteckých informací AIP, AIC, VFR příručku v českém nebo anglickém jazyce a předpisy řady L, včetně změnové služby. Dále nabízíme možnost nákupu samostatných map z AIP v různých formátech a leteckou mapu ICAO 1:500 000 v laminované nebo papírové formě.

Kromě těchto produktů však naše oddělení nabízí své služby i externím zákazníkům. Využívají nás různé spolky a volnočasové organizace, kterým tiskneme plakáty, brožury, diplomy apod.

Jak se o vás zájemci o vaše služby z řad veřejnosti vůbec dozví?

Před lety můj předchůdce uvažoval nabídnout v případě volné kapacity naše služby nejenom pro interní potřeby našeho podniku, ale i pro externí zákazníky. Na základě toho jsme distribuovali leták s nabídkou tisku v širším okruhu našich známých a spolupracovníků. Díky tomu pravidelně využívá naše služby organizace z Moravy pořádající charitativní aktivity, posléze nezisková organizace snažící se o spolupráci mezi veřejnou správou a občany při různých činnostech, atletický klub z Kladna a řada dalších regionálních subjektů.

S jakou technikou pracujete?

Máme zde dvě černobílé a dvě barevné multifunkční digitální tiskárny, na kterých jsme schopni i skenovat objemnější dokumenty. Tato velkokapacitní zařízení jsou mnohem rychlejší než například běžně využívané chodbové tiskárny a mají i rozšířenou nabídku funkcí k usnadnění naší práce.

Například černobílé tiskárny dokáží sešívát brožury, děrovat nebo skládat papír, což je využíváno především pro mapy o velikosti A3, které zařízení automaticky složí do standardního formátu A4. Barevné tiskárny tuto funkci nemají, a proto barevně tištěné mapy většího formátu skládáme na jiném zařízení.

Dalším využívaným zařízením je barevný plotter, na kterém lze tisknout až do formátu A0, dále tzv. duplikátor CD/DVD, na kterém můžeme souběžně vytvářet vyšší počet elektronických verzí leteckých předpisů a AIP na jednu, což nám ušetří spoustu času, který můžeme efektivně využít a dodržovat tak nastavené termíny distribuce.

Naše oddělení je také vybaveno širokou řadou dokončovacích zařízení, např. velkokapacitní děrovačkou, rezačkou, drážkovacím strojem, strojem na sešívání většího množství papíru – na blok (sešít např. nahoře v rohu) nebo na stříšku (např. sešít, časopis). Dále

strojem na lepenou vazbu, kroužkovou vazbu pro práci s plastovými hřbety (manuální i elektrický) a nově jsme pracoviště vybavili i zařízením s drátkovými hřbety.

Co se týče práce s počítačovými programy, tak pro nás jsou důležité programy pro předtiskovou úpravu, abychom vždy mohli nastavit ten nejkvalitnější tisk a dodržet věrnost barev. Pracujeme s programem určeným k ovládní plotteru nebo s grafickým programem pro kreativní tvorbu.

Simono, můžete nám nyní představit vaše oddělení?

Naše oddělení čítá pět lidí včetně mne a je rozděleno na dvě části. V distribuční části se aktualizuje a udržuje databáze zákazníků na základě požadavků na změnovou službu, vystavují se faktury za naše produkty a vyřizují se jednorázové objednávky.

Náplní reprografické části je především zajišťovat tisk, kompletaci a distribuci změn leteckých předpisů a produktů leteckých informací našim předplatitelům.

Co vás na vaší práci baví?

Ve své podstatě jsem velmi přizpůsobivý tvor. Moje momentální pozice zahrnuje dost různých aktivit a na všem si najdu něco, co mě baví.

Kromě personální agendy na mě každý den čeká hodně čísel a počítání (vedení evidence tisku na jednotlivá účelová čísla, spotřeba materiálu a výkaz hodin na jednotlivých tisících, měsíční odpis jednotlivých položek materiálu ze skladu). Na základě všech těchto parametrů stanovuji na jednotlivé zakázky

kalkulaci, která slouží jako podklad pro fakturaci. Kromě toho zajišťuji nákup materiálů, objednávám tonery a náhradní díly do našich tiskáren a komunikuji s dodavateli při potřebách poskytování servisu pro všechna naše zařízení atd. Od minulého roku jsem správcem knihovny ICAO dokumentů za ŘLP ČR, s. p., ke které mají přístup všichni zaměstnanci našeho podniku v sekci Aplikace na intranetu.

Než jste se stala vedoucí LIS/RDO, pracovala jste na distribučním oddělení, takže část současné agendy jste znala.

Ano, na mé předchozí pozici mi byla zadávána částečně i činnost na reprografii, což mě velmi bavilo. V případě velkého objemu práce jsem vypomáhala při jednodušších úkolech a později jsem začala vytvářet jednoduché webové stránky pro potřebu našeho oddělení. Díky tomu, že jsem se dostala ke spoustě různorodých činností, byl pro mne snadnější přechod na vedoucí pozici.

Teď mě navíc čeká příprava výběrového řízení na nové digitální zařízení, protože těm stávajícím bude končit platnost servisní smlouvy a navíc jsou na dnešní poměry a požadavky již zastaralé. Příprava na řízení je náročná, neboť správně zformulovat veškeré specifikace do znění zakázky je výzva. Zúčastňuji se tematicky zaměřených veletřhů a studuji odborné materiály, abychom měli možnost vybrat takovou moderní techniku, která bude nejen nám, ale i ostatním zaměstnancům a podniku ulehčovat práci ještě víc než doposud.

Postřehy z ECTL

píše z Bruselu Ladislav Mika,
zástupce ČR, State Liaison Office

Při pohledu ze svého pokoje na letadla na konečném přiblížení na RWY 07L na letišti Brusel (Zaventem), kdy se jedno letadlo za druhým s naprostou přesností dotýká pomyslného bodu na špičce věže kostela, jsem si vzpomněl na svého kolegu, bývalého dopravního pilota, který si na sklo okna v koupelně domu v Horoměřicích namaloval sestupový úhel na bývalé RWY 25 na LKPR a naložen ve vaně sledoval, jestli jsou letadla na *glajdu*.

Dnešní moderní letadlová a družicová technika umožnila doslova historický krok v civilním letectví. K dispozici jsou totiž data o poloze letadel kdekoliv na světě. **S účinností od dubna 2019 je zaveden do zkušebního provozu nový systém Aireon, vůbec první systém sledování letového provozu v reálném čase, nyní nad severním Atlantikem (NAT).** Tento systém automatického sledování s využitím ADS-B (Automatic Dependant Surveillance – Broadcast) poskytuje informace v reálném čase o poloze letadel vybavených ADS-B. Všechny 81 NEXT družic zahrnuje AIREON ADS-B payload. Celkem 75 družic je umístěno na nízké oběžné dráze, šest družic je záložních a dokončuje se společná safety certifikace s EASA. Předtím, než systém Aireon zahájil svoji činnost, tradiční přehledové sekundární radary pokrývaly asi 30 % zeměkoule. To znamenalo, že aktualizace polohy letadel byla každých 10–14 minut (v prostoru bez pokrytí SSR). Očekává se, že tento nový systém sníží podle analýzy NAV Canada a NATS (UK) – prvních organizací, které systém již využívají – celková rizika provozní bezpečnosti (safety) v NAT asi o 76 %. Lepší přehled a řízení umožní provozovatelům letadel letět na tratích s optimální rychlostí a hladinami, což bude přinášet úspory až 300 USD na transatlantický let včetně snížení emisí oxidu uhličitého až o dvě tuny na let. Pro řízení letového provozu tento systém umožní zkoušet snížení podélných rozstupů až na 14 námořních mil. Tím se již dnes nevytíženější oceánský vzdušný prostor na světě stane pružnější, s lepší predikcí a schopný zajistit další nárůst provozu. V současné době je asi 95 % letadel v prostoru NAT již vybaveno ADS-B. Ročně je v této době provedeno v NAT asi 500 tisíc letů a prognóza do roku 2030 předpokládá nárůst až na 800 tisíc letů ročně. Pro informaci DG ECTL byl členem Board Member of Aireon, a proto jak všem zúčastněným stranám v projektu Aireon – Iridium (US), ENAV (IT), NAV Canada, Navair (DK) a Irish Aviation Authority –, tak i jemu patří poděkování za realizaci tohoto revolučního projektu. Jak to však v životě chodí, přichází nyní nejsložitější krok, a to zajištění financování další činnosti.

Není bez zajímavosti, že v Kanadě byly publikovány nové předpisy pro rekreační a obchodní využití bezpilotních zařízení (UAVs) pro hmotnost od 250 g do 25 kg. Je zde zapracována povinnost registrace a *on line testing* před vydáním certifikátu. Minimální věk registrovaných uživatelů je 14 let, nesmí se provádět lety s UAV pod vlivem drog nebo méně než 12 hodin od požití alkoholu. Maximální výška letu může být do 400 ft a lety jsou zakázány do tří milů od letišti. UAV musí být stále v dohledu provozovatele. Kdo poruší tento předpis, bude penalizován ve výši tří tisíc kanadských dolarů (CAD) a korpore až 15 tisíc CAD.

V této souvislosti uvádím aktuální informaci, že v USA byl dron poprvé použit k přepravě ledviny k provedení neprodlené transplantace. Vzdálenost 5 km uletěl nad hustou zástavbou za 10 minut. Zdravotníci vidí v tomto druhu přepravy orgánů zásadní zlom s důrazem na rychlost a výrazně nižší náklady.

Nedávno byl vydán nový Network Operations Plan (NOP) 2019–2024. Tento plán obsahuje krátkodobý až střednědobý výhled, jak bude ATM síť fungovat včetně očekávaného výkonu, jak na úrovni sítě, tak i na místní úrovni. Poskytuje informace o opatřeních ke zvýšení kapacity a zvýšení efektivity letů plánovaných na úrovni sítě a v každém oblastním středisku řízení letů. Dále obsahuje i popis pro hodnocení výkonnosti a opatření ke zlepšení letišti, zejména těch, na kterých jsou generována velká zpoždění. NOP uvádí provozní činnosti, které budou provádět NM a další zainteresované strany k zajištění výkonnostních cílů stanovených v rámci Performance Scheme pro RP2 a RP3.

Z dalších aktivit ECTL mohu zmínit, že se uskutečnila konference zaměřená na umělou inteligenci AI, kterou zorganizovaly ECTL a Airbus, dále že další Hardtalk se tentokrát uskutečnil s Henrikem Hololeiem, generálním ředitelem DG MOVE Evropské komise a také, že DG ECTL obdržel z rukou DG MOVE EK nově udělovanou cenu HERMES za každodenní práci ECTL ve prospěch letectví v Evropě. Gratulujeme!

A na závěr něco neleteckého. Brusel je město, kde žije mnoho národností, a to občas přináší různá překvapení. Jedno sobotní ráno, když jsem si chtěl jít koupit čerstvé pečivo, po východu z budovy, kde bydlím, jsem na chvíli nevěděl, kde se nacházím. Na jinak rušné ulici s automobilovým provozem, se přes noc objevilo množství stánků s nabídkou všeho možného, na co si jen můžete vzpomenout. Je nutné dodat, že to je již v části obývané občany s tureckými kořeny. V nabídce se kromě second hand ošacení a bot objevují hrnce na vaření všech velikostí, zámečnické a zednické nářadí všeho druhu, elektronika včetně mobilů – některé zřejmě měly dříve jiného majitele, do toho se prolíná orientální hudba a směsice vůní připravovaného jídla. Prostě bleší trh jak z čítanky.

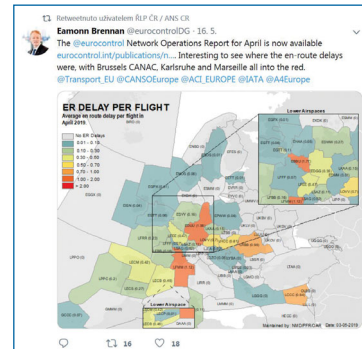
FAB CE Social Dialogue

text Jan Bartuška, ÚSMP/OMK foto nwt

Den po státním svátku, 9. května, se v konferenčním sále IATCC Jeneč uskutečnilo jednání FAB CE Social Dialogue (SD). Setkání se konalo mimořádně mimo zemi předsedající výboru generálních ředitelů FAB CE (CEOC), kterou je v současné době Bosna a Hercegovina. CEOC tak reprezentoval GR Jan Klas, za odbory jednání vedl Davor Sarič (ATCEUC/SloveniaControl). Důvodem bylo spojení tohoto pravidelného jednání s další aktivitou z okruhu SD – představení projektu *Toolbox for Successful Social Dialogue in ATM*, na jehož přípravě společně pracovali zástupci odborových organizací (ATCEUC a ETF) spolu se zástupci zaměstnavatelů (CAN-SO). Dvoudenní workshop se tak ve stejných prostorách mohl uskutečnit bezprostředně po skončení jednání FAB CE SD.

Podnik tweetuje

Desátý ročník tenisového turnaje Open Sky Jeneč proběhne 13. září 2019 (případně v náhradním termínu 20. září). Bližší informace budou včas zveřejněny na podnikovém intranetu, dlouholetí účastníci budou navíc informováni e-mailem. S dotazy se obračejte na Petra Knoblocha, linka 3200, e-mail knobloch@ans.cz.

Ministr dopravy Vladimír Kremlík na návštěvě v IATCC Praha. Ocenil prioritní orientaci na bezpečnost provozu i koncept Smart Sky. *red, foto Jan Mikyňa*

Nový šéf resortu dopravy Vladimír Kremlík zavítal ve čtvrtek 16. května do sídla Řízení letového provozu v Jenči, aby se zde oficiálně setkal s generálním ředitelem Janem Klasem. Při této příležitosti se v konferenčním sále konala i tisková konference, na které ministr dopravy potvrdil svoji spokojenost s výsledky a činností podniku. Současně deklaroval svůj zájem podpořit další rozvoj ŘLP ČR, s. p., a to zejména v oblasti projektu Smart Sky neboli Chytré nebe zaměřeného na spolupráci ŘLP, českého průmyslu, vědy a státní správy. Má za cíl zajistit bezpečnost provozu bezpilotních létajících zařízení a jejich integraci do standardního letového provozu, včetně komerčních příležitostí, které tyto technologie nabízejí.

Dalšími diskutovanými tématy byl vývoj letového provozu a jeho bezpečnost u nás, připravenost na letošní prázdninovou sezónu nebo společenská odpovědnost firmy – zde ministr dopravy ocenil podporu, kterou podnik dlouhodobě věnuje humanitárním a charitativním projektům či těm zaměřeným na pomoc dětem. Za posledních deset náš podnik poskytl na tyto aktivity částku 50 milionů korun, podílí se také na organizaci Dětské dopravní univerzity ČVUT.

Ministr dopravy i generální ředitel ŘLP se shodli na společném projektovém způsobu řízení organizace a úzké spolupráci na rozvoji služeb. Vladimír Kremlík zároveň potvrdil dobré hospodářské výsledky organizace (zisk 369 milionů Kč v roce 2018) či dynamický nárůst letového provozu u nás (v roce 2018 celkem provedeno přes 912 000 letových pohybů). Zmínil, že řešením setrvalého zvyšování provozu na Letišti Praha (155 000 startů a přistání v roce 2018) je výstavba nové paralelní vzletové a přistávací dráhy na tomto letišti.

Generální ředitel Jan Klas při této příležitosti zmínil, že i letos se očekávají komplikace kvůli přeplněným letovým kapacitám, v evropském vzdušném prostoru už je teď rekordně rušno. Evropská agentura EUROCONTROL proto chystá změny v organizaci letového provozu. Jednotlivé národní systémy řízení letového provozu by se měly více propojit, aby mohly lépe spolupracovat při organizaci provozu. Nyní jsou trasy letadel plánovány jednotlivě v rámci států. Propojení řízení v Evropě by umožnilo efektivněji plánovat a řídit trasy letadel tak, aby se současný provoz z přeplněných tras rovnoměrně rozprostřel po celém vzdušném prostoru bez národních limitů. Část provozu už se nyní přesouvá do vyšších letových hladin, vedle toho se nabízí řešit přeplněné kapacity například využíváním nových technologií, změnou cenotvorby nebo posilováním kapacit v řízení tranzitní dopravy nebo na letištích.

„Bezpečnost pro nás vždycky bude na prvním místě. Je to prioritou na nadcházející měsíce a roky, kdy provoz v Evropě bude velmi náročný. Rovněž věřím v to, že evropské prostředí bude liberálnější a provoz v rámci tohoto prostoru bude i s ohledem na životní prostředí létat mnohem efektivněji,“ uzavřel společné setkání s ministrem dopravy ředitel ŘLP Jan Klas.

Qatar Airways jsou podle studie nejlepšími aerolinkami *red*

Qatar Airways jsou nejlepšími aerolinkami na světě. Druhou a třetí příčku obsadily společnosti American Airlines a Aeromexico. Společnost AirHelp již posledně hodnotila aerolinky podle kvality poskytovaných služeb, dodržování letových časů a jednání s klienty v případě, že se objeví komplikace. Světová letiště pak hodnotila především z hlediska kvality nabízeného jídla, možností nakupování, poskytovaných služeb i vystupování personálu. Data přitom firma čerpá nejen z vlastní databáze, ale také z databází ostatních firem a z ložských zkušeností zhruba 40 tisíc pasažérů ze 40 zemí světa.

Pro letošní rok se porovnávalo 72 aerolinek a 132 světových letišť. Aerolinie Qatar Airways první příčku obsadily už druhý rok v řadě. Kromě již zmíněných společností v první desítku figurují také společnosti Qantas, Austrian Airlines nebo Emirates. V rámci hodnocení se vyhlášovali také nejhorší dopravci, kde na nejspodnějších příčkách stanuly easyJet a Thomas Cook.

Portál AirHelp stanovil také nejlepšími aerolinkami operujícími v jednotlivých zemích, v Česku si nejlépe vedly Austrian Airlines, které jsou mimo to evropskou jedničkou, dále KLM Royal Dutch Airlines a LOT Polish Airlines. Společnost ČSA skončila v celkovém hodnocení na 59. místě ze 72, kdy za dochvilnost byla hodnocena 6 body a za kvalitu služeb 7,7 body z 10. Pro srovnání, vítězná Qatar Airways za dochvilnost obdržely 8,4 bodu a za kvalitu 8,5.

Ze světových letišť si nejlépe vedlo katarské Mezinárodní letiště Hamad v Dauhá, následuje Mezinárodní letiště v Tokiu a Athénách. Singapurské letiště Changi, které už několik let vítězí v cenách konkurenčního portálu Skytrax, skončilo sedmé. České Letiště Václava Havla Praha v žebříčku zcela chybí, důvodem je nedostatečné množství dat. Nejhůře si vedla Letiště Eindhoven v Nizozemsku, Mezinárodní letiště Kuvajt a lisabonské letiště Portela, které obsadilo poslední příčku.

Inspirovat

připravila nwt

„Když se zdá, že jde všechno proti tobě, pamatuj, že letadlo vzletne vždy proti větru a ne s větrem.“

Henry Ford (1863–1947), americký podnikatel, průkopník automobilového průmyslu; jeho úspěch znamenal nejen revoluci v průmyslu, ale i velký vliv na moderní kulturu. Mnozí teoretici nazývají toto období jako „Fordismus“.

„Cestování letadlem se postará o to, abyste vypadali jako vaše fotografie v cestovním pasu.“

Albert Arnold Gore ml. (*1948), americký demokratický politik, bývalý viceprezident USA. Společně s Mezinárodním panelem pro klimatické změny (IPCC) je držitelem Nobelovy ceny míru za rok 2007.

„Řev, řev z amplionu, nad tím hukot letadla, který ještě stále přilís připomíná nedávnou válečnou setbu smrti. Ale už si zase nerozumíme. Abychom si rozuměli, potřebujeme k tomu hokej nebo válku.“

Antonín Bartušek (1921–1974), český básník, muzeolog, překladatel, výtvarný kritik a historik umění se zaměřením na scénografii.

„Výskok z letadla a volný pád je extrémně obohacující zážitek. Otevření se životně kritickým situacím přináší poznání a pomáhá rozšiřovat vědomí.“

Karel Janeček (*1973), český matematik, pedagog, bojovník proti korupci a mecenáš.

„Pakliže do toho nepřijde válka nebo jiná pohroma, nejpozději do roku 1956, bude mít každé město v ČSR svoje letiště.“

Jan Bervida (1893–1962), mezinárodně uznávaný letecký odborník. Působil v předsednictvech organizací FAI, ICAN a ICAO. V letech 1929–38 působil jako ministr československého civilního letectví, o jehož vybudování se významně zasloužil.

„Letadlo je pes a pilot je jeho majitel. Pes se o sebe postará téměř sám, jen musí kousnout majitele, když se na něj pokusí sáhnout.“
anonymní letecké moudro

Letecké aeropolitické aktuality

text Vladimír Junek, externí dopisovatel

Předběžné výsledky za rok 2018

oznámila Mezinárodní rada le-

tišť. Bylo odbaveno na 8,8 miliard cestujících, meziročně o 6 % více. Dvacet největších letišť obstaralo 17 % světové letecké dopravy. Atlanta se 107 miliony cestujících předčila stomilionový Beijing; následují Dubaj, Los Angeles, Tokio, Chicago, Londýn, Hongkong, Šanghaj, Paříž, Amsterdam. V počtu pohybů letadel předčilo Chicago OHR Atlantu. Přeprava nákladu meziročně vzrostla jen o 3,2 %, největší objem dosáhl Hongkong, následovaný americkým Memphisem, Šanghají a Soulem. Největšími leteckými přepravními trhy byly první USA, ČLR a překvapivě třetí Indie.

Zkušební sledování separace letadel ICAO zahájilo 28. března 2019. Jde o program koordinovaný navigační kanceláří ICAO a má pomoci bezpečnosti provozu ve všech regionech. Bude se opírat o signály Space Based Automatic Dependent Surveillance Broadcast (SB ADS-B) vysílané z nízkoletajících orbitálních satelitů (LEOS – Low Earth Orbiting Satellites). Program je příspěvkem ICAO k 75. výročí organizace.

Manuál o zjišťování polohy letadel v tísni a zapisovačů letových údajů vyšel v prvním předběžném anglickém digitálním vydání jako Dokument ICAO č. 10054. Manuál vychází z Přílohy 6 ÚMCL a má usnadnit celosvětově konsistentní přístup k aktivaci pátracích a záchranných služeb podle norem, které vstoupí v platnost 1. ledna 2021. Obsah manuálu ještě podléhá konečnému schválení orgány ICAO a může být před konečným prvním vydáním upraven.

ICAO DOC 10066 o poskytování navigačních informací vyšel v prvním vydání ve všech šesti oficiálních jazykových mutacích organizace. Dokument zahrnuje nejnovější požadavky Přílohy 4 a Přílohy 15 ÚMCL a má usnadnit přechod států (služeb řízení) od PANS – Aeronautical Information Services (AIS) na novější datově zaměřený systém Aeronautical Information Management (AIM).

Dvanácté vydání Manuálu ICAO Doc 8896 o letecké meteorologii vyšlo k příležitosti Světového dne meteorologie. Obsahuje zvláště informace o vesmírných meteo střediscích a distribuci meteorologických zpráv a informací podle požadavků Přílohy 3 ÚMCL.

Holding AF-KL, který nyní vede Kanadán Ben Smith a jemuž jsou partnery P. Elbers za KLM a A. Rigail za AF, sice vykazuje kladné provozní výsledky, ale obě strany k nim přispívají rozdílně. Provozní zisk AF má za rok 2018 předběžně dosáhnout jen 266 milionů EUR, zatímco KLM jsou s 1 073 miliony EUR čtyřikrát úspěšnější. Napětí mezi oběma stranami trvá. Horší výsledky AF ovlivňuje dlouhodobě sociální napětí mezi zaměstnanci a managementem, v roce 2018 pak i nepřilíš zdařený projekt sesterského dopravce AF Joon. Podle mého mají zaměstnanci AF malé pochopení pro konkurenční prostředí, v němž se AF pohybuje. Není divu, že holandská vláda se rozhodla získat 14% podíl v holdingu, aby prosadila větší vliv na další vývoj AF-KL. Jedním z hlavních úkolů Kanadana Smithe je dosáhnout lepšího porozumění právě ze strany zaměstnanců AF.

Celkem 1579 nových letadel dodali v roce 2018 Airbus (zahrnuje i převzatou výrobu Bombardierů série C označovanou nyní jako Airbus 220) a Boeing. Z této dodávky bylo 1 217 úzkotrupých a 362 širokotrupých. Na Airbus připadlo 807 letadel, na Boeing 772. Nejvíce převzaly China Southern – 72 letadel (z toho 59 úzkotrupých), americká Delta – 63 letadel (z toho 58 úzkotrupých) a Southwest 44 úzkotrupých. Odběru širokotrupých letadel vévodil Qatar – 25 kusů, čínský Hainan – 22 kusů a Singapur Airline – 21 letadel. Největší počet letadel obdrželi dopravci asijsko-pacifického regionu, a to 550 úzkotrupých a 175 širokotrupých, NMA projekt Boeingu, označovaný též B-797 neboli *new mid-market airplane*, je dosud posuzován z hlediska obchodní účelnosti. Zatím je koncipován jako širokotrupé letadlo pro 200–270 cestujících s doletem 7 400–9 300 km, které by mělo nahradit B-757 a B-767 a případně A-321neo. O projekt mají zájem zvláště Delta a United Airlines, nicméně zůstává otázkou, zda bude realizován a vzletnou-li tato letadla do roku 2025. Problémem je, jak snížit výrobní náklady, které jsou u širokotrupých letadel mnohem vyšší než u úzkotrupých. Boeing zvažuje změnit stávající koncepci externích dodavatelů, která jim někdy umožňuje dosahovat větší zisky (15–20 %), než má Boeing z konečné assembláže a hodlá více inženýrských prací provádět ve vlastních kapacitách/dílnách. Chce se tedy u nového typu vrátit k někdejší vertikální organizaci výroby.

Počet všech pravidelných letů A380 v letošním roce se odhaduje na 118 168 a oproti roku 2018 nepatrně poklesne, přestože k 31. 12. 2018 bylo v provozu jen 230 letadel, zatímco v prosinci 2019 jich má létat 237. Přibližně 51 % letů A-380 budou provozovat Emirates, 9 % letů Singapore Airlines, po 5 % Etihad, Lufthansa, Qatar; po 4 % British Airways, AF, Korean, Qantas. Je zajímavé, že linkové využití širokotrupých letadel prudce roste jen u B-787 a A-350, zatímco u ostatních typů B-777, B-767, B-747, A-330, A-340, A-380 se počet letů snižuje.

Nové širokotrupé letadlo CR-929-600 má narušit duopol Airbasu a Boeingu do roku 2027. Jde o projekt nově založeného společného čínsko-ruského podniku CRAIC. Letadlo má mít dolet 12 000 km, maximální vzletovou hmotnost 242 tun a pojmout 280 cestujících v konfiguraci tří cestovních tříd nebo 440 cestujících v jednotřídni konfiguraci a konkurovat B-787 a A-350. Pracovním jazykem ve společném podniku bude angličtina. Testovací lety by měly probíhat v období 2025–2027.

Zapojení řídicí do PJ.10

text Denisa Zedníková, Marketing Manager, foto Ota Va

Ve dnech 8.–12. dubna proběhlo v technickém bloku v rámci projektu SESAR PJ.10 testování *Controller Tools and Team Organisation for the Provision of Separation in ATM* s řídicími ŘLP, jehož součástí byl i páteční Open Day.

ŘLP ČR, s. p., je součástí programu SESAR, který prosazuje vizi jednotného evropského nebe. Ta je možná pouze s cíleným vývojem na evropské úrovni. Jedním z cílů programu je zajistit řídicím letového provozu více automatizovaných nástrojů, které jim umožní soustředit se na situace, v nichž je klíčový lidský zásah. Jsou tak zlepšovány nejen stávající nástroje pro odhalování potenciálních konfliktů, ale jsou vyvíjeny i zcela nové, které podpoří řídicí letového provozu při rozhodování v problematických situacích a zlepší sledovanou trajektorii letu. Program zároveň

Helicopter Show 2019: Byli jsme u toho!

text Denisa Zedníková, Marketing Manager, foto Michal Beran, Flying Revue

V Hradci Králové se letos již poosmnácté konala vyhledávaná letecká akce Helicopter Show, jejíž partnerem bylo ŘLP ČR, s. p. Velmi vydařená akce probíhala tradičně ve dvou dnech a i počasí organizátorům přálo. Páteční den patřil profesionálům, kteří v rámci seminářů debatovali nad tématy týkajícími se letecké záchranné služby. Přítomní z řad jednotek Integrovaného záchranného systému si tak mohli vyzkoušet praktické dovednosti včetně záchrany osob na lanovce. Netradiční podívaná se za přítomnosti členů hor-

čích D-2a

člávků, UVO/SAV/OSS

hledá i nové způsoby spolupráce, které by odstranily omezení vyplývající z tradičního pojetí řízení letového provozu (práce ve dvojicích ve specifickém/národním vzdušném prostoru).

Důležitým aspektem je pak i integrace „bezpilotních prostředků“ – dronů. Drony jsou pro evropský management letového provozu nové, a je proto nutné zabývat se koncepcemi a technologickým vývojem potřebným pro bezpečný provoz tohoto druhu dopravy.

Zapojené společnosti, mezi něž patří i ŘLP ČR, s. p., jsou tak jedinými, kdo může finálně ovlivnit pozitivní výsledek celého programu spolupráce mezi poskytovateli letových navigačních služeb a leteckým a pozemním průmyslem. Realizované real time simulace a testy zajišťují výsledky, na základě kterých bude možno úspěšně implementovat nové postupy a vyvíjené prototypy v budoucích ATM systémech.

Videoreportáž z testování ke shlednutí na oficiálním kanálu ŘLP na YouTube

ŘLP ČR, s. p., je do projektu SESAR PJ.10 zapojeno mimo jiné v rámci *Solution PJ.10-2a Improved Performance of Separation*. Kromě přípravy projektové dokumentace to znamená i zapojení do dvou validačních cvičení.

Již v prosinci roku 2017 realizovalo ŘLP na základě vyvinutého modelu workloadu pro PC a EC Fast Time Simulation na platformě AgentFly + Eurocontrol. Následně jsme připravili i Real time simulaci k ověření konceptu v prostředí, které odpovídá reálnému provozu, a to včetně zapojení ATCOs.

Úkolem ŘLP je i vyhodnocení nashromážděných dat a zjištění možného dopadu vyvíjeného postupu na zátěž řídicích na jednotlivých pozicích včetně sledování vlivu na další ukazatele, jakými jsou bezpečnost, kapacita vzdušného prostoru, dopad na trajektorii a další. „Do RTS, která probíhala od 8.–12. 4. 2019, bylo zapojeno celkem deset našich řídicích, kteří se testování zúčastnili nad rámec svých pracovních povinností, za což bych jim velmi ráda poděkovala,“ shrnuje účast na projektu Jana Hajduová, manažerka PJ.10.

ské služby následně stala i jedním ze zajímavých momentů sobotního odpoledne. Během pátku ale organizátoři nabídli zajímavý program i studentům základních a středních škol a zároveň poskytli dostatečný prostor pro prezentaci středních a vysokých škol se zaměřením na obory blízké činnosti jednotlivých složek IZS.

Sobotní slunečný den patřil široké veřejnosti, která se zde dočkala tradiční vrtulníkové show. Celé rodiny leckdy se zatajeným dechem sledovaly připravený program, který opět propojil leteckou i automobilovou show. Na přilehlém Czechringu se od brzkého rána prezentovaly okružní rallye speciály, zatímco na letištní ploše probíhaly ukázky činnosti záchranných složek hasičů, zdravotníků a Policie ČR. V poledne se pak nad letištěm objevily první vrtulníky a letadla včetně krásného historického cvičného letounu LET C-11, klasického Piperu Pa-18 nebo letky Cessna Grand Caravan. Šlo však jen o zahřívací kolo. Zhruba o hodinu později přišel totiž na řadu tradiční hromadný průlet vrtulníků, který odstartoval vrtulníkovou show plnou dechberoucích ukávek opravdových profesionálů. Mezi účinkujícími nechyběli například akrobatičtí piloti Martin Šonka, Petr Kopstein nebo Rakušan Mirko Flaim s vrtulníkem Bell 47G. V programu nechyběla ani divácky oblíbená hromadná nehoda se zásahem všech složek IZS včetně připravených vrtulníků.

Letošní osmnáctý ročník královéhradecké Helicopter Show opět vzdal zasloužený hold leteckým záchranářům a všem pracovníkům jednotek Integrovaného záchranného systému, které přítomní pravidelně odměňovali hlasitým potleskem. Organizátoři potvrdili, že víkendová akce na letišti v Hradci Králové přilákala přes 20 000 návštěvníků a pomyslná laťka úrovně celé akce byla i díky účasti našeho podniku opět povytažena směrem vzhůru. Již teď se těšíme na další úspěšný ročník.

EC 135 při demonstraci zásahu u hromadné nehody

Zpravodaj Řízení letového provozu České republiky, státní podnik • XX. ročník, č. 206 • Náklad 1 300 výtisků • Neprodejné • Vydává ŘLP ČR, s. p., Navigační 787, 252 61 Jeneč • Tisk: SAMAB PRESS GROUP, a. s. • Korektura Mgr. Bohumila Ehlenová Janhubová • Redakční rada: Ing. Luboš Hlinovský, JUDr. Richard Klíma, Ing. Petr Knobloch, Michael Sedláček, Nicole Wowesná Trhlínová (šéfredaktorka) • Telefonní kontakt na redakci: 220 373 261, fax: 220 373 273, e-mail: strip@ans.cz • Uzávěrka čísla 5. 6. 2019 • Číslo vyšlo 7. 6. 2019 • Redakce si vyhrazuje právo na odložení, krácení či jiné formy redakční úpravy příspěvků. Veškeré otištěné materiály ve zpravodaji jsou uveřejněny se souhlasem jejich autorů.

Letový provoz nejen v Praze, ale i na malém sportovním letišti ve Velkých Pavlovicích

text Petr Knobloch, UFS/SCL/OES; foto Oldřich Otáhal

Vzlety a přistání letadel nejsou jenom doménou velkých letišť, ale mohou se objevit i v místech, kde se parta nadšenců ve svém volném čase věnuje letectví jako koníčku. Jedním z takových lidí je i náš dlouholetý kolega Vratislav Nádeniček z ÚPRO/SONS/ACC. „Vrať“ jsem poznal nikoliv při jeho pracovním výkonu, ale v jeho volném čase, kdy v našem podnikovém fitness trápil své tělo. Jako amatérský sportovec se rovněž snaží věnovat bílému sportu, a tak jsem mu nabídl pomoc v začátcích. Díky tomuto setkávání jsem dostal příležitost se ponořit hlouběji do problematiky řízení letového provozu, ale co mne upoutalo z jeho vyprávění nejvíce, bylo jeho působení na velkopavlovickém letišti, jehož je spoluzakladatelem a na kterém aktivně létá. Velké Pavlovice jsou městem vína a meruněk, proto se i místní letci shodli na názvu „Letecký klub Nad krajem André“.

Tento klub každoročně pořádá dětský den, který je spojen zejména s vyhlídkovými lety pro děti a dospělé včetně těch s handicapem a s přiletem několika letadel *malého letectví*. V letošním roce tato akce proběhla v sobotu 18. května 2019 a byla obohacena o propagaci podniku Řízení letového provozu

ČR, s. p., s projekcí o činnosti podniku, včetně seznámení s prací řídicího letového provozu. Tato prezentace možná posloužila i některým přítomným středoškolákům při rozhodování o svém budoucím povolání a návštěvníci zase byli překvapeni náročností a složitostí takové práce včetně celkové organizace létání.

Vyhlídkový letoun Cessna C 172 přiletěl jako každoročně ze Dvora Králové nad Labem a za tři dny nalétal 16 letových hodin.

Doprovodný program zajistili letečtí modeláři ze sousední obce Rakvice. Obdiv sklídila vojenská technika ze soukromé sbírky, zemědělská technika a vozidla místních hasičů. Rovněž přiletěla zajímavá letadla v podobě Z37 Čmelák, akrobatický letoun Eagle a ultralehké letadlo Scout – všechna tři letadla z Luhačovic. Další ultralehká letadla dorazila z Kramolína (Třeboňsko), Hořic, Jehnědí (Orlicko-Ústecko) a Brna.

Neodpustil jsem si na „Vrať“ dvě otázky:

Proč váš klub má v názvu slovo „André“? Že by vás letce toto víno oslovovalo výrazněji než jiné odrůdy?

André je odrůda vína vyšlechtěná ve Velkých Pavlovicích a okolní kraj se rovněž nazývá „krajem André“. Jelikož jsme součástí tohoto kraje, pěstitelé vína a meruněk, chceme nadále tento kraj svojí leteckou činností podporovat a zviditelnovat. Je náročné tomuto dostat, protože profesně jsem část měsíce upoután prací v IATCC Jeneč, ale díky pochopení mojí manželky a celé mé rodiny, se mohu ve svém volnu letecké činnosti věnovat. Jsem přesvědčen, že „kraj André“ je jedno z nejpohostinnějších míst u nás a návštěvu tohoto kraje za poznáním dobrého vína, úžasných lidí a bohatého folklóru doporučuji všem.

Tím myslíš realizovat někdy v budoucnu neformální setkání zaměstnanců podniku ve Velkých Pavlovicích?

Bylo by to hezké s dobrým vínem a Slováckým folklórem, ale asi nerealizovatelné. Doporučuji kraj André, případně i jiné krásy Moravského Slovácka, navštívit individuálně. Každopádně podniku Řízení letového provozu bych chtěl poděkovat za poskytnutí podpory při uspořádání našeho dětského dne.

Language Corner

Sarah was reading a newspaper, while her husband was engrossed in a magazine. Suddenly, she burst out laughing. “Listen to this,” she said. “There’s a classified ad here where a guy is offering to swap his wife for a season ticket to the stadium.” “Hmm,” her husband said, not looking up from his magazine. Teasing him, Sarah said, “Would you swap me for a season ticket?” “Absolutely not,” he said. “How sweet,” Sarah said. “Tell me why not.” “Season’s almost half over,” he said.

An investment banker decides she needs in-house counsel, so she interviews a young lawyer. “Mr. Cohen,” she says, “would you say you’re honest?” “Honest?” replies Mr. Cohen. “Let me tell you something about honesty. My father lent me \$75,000 for my education, and I paid back every penny the minute I tried my first case.” “Impressive. And what sort of case was that?”

“Dad sued me for the money.”

The interviewer examined the job application then turned to the prospective employee. “I see you have put ASAP down for the date you are available to start, meaning as soon as possible, of course. However, I see you’ve put AMAP down for required salary. I don’t believe I’ve ever seen that before, what does it mean?” The applicant replied, “As much as possible!”

Murphy and his wife went for a stroll in the park. They sit down on a bench to rest for a while. Soon they overhear voices coming from a secluded spot nearby.

Suddenly, Mrs. Murphy realizes that a young man is about to propose. Not wanting to be eavesdropping during such an intimate moment, she gently nudges her husband and whispers, “Whistle, to let that young couple know that someone can hear them.”

To which Murphy replies, “Whistle? Why should I whistle? Nobody whistled to warn me?”

Patient: “Nurse, I keep seeing spots in front of my eyes.”

Nurse: “Have you seen a doctor?”

Patient: “No, just spots.”